

Replik från XP Media

Dan Larhammar, professor i molekylär cellbiologi vid Uppsala universitet, har i tidskriften *Folkvett* (nr 1/2002) recenserat Mats Moléns nya upplaga av boken *Vårt ursprung?* under rubriken "Missförstånd och lögn". Dan Larhammar, tillika ordförande i föreningen Vetenskap och Folkbildning som ger ut tidskriften *Folkvett* i vilken Mats Molén utsetts till "Årets Förvillare", är mycket kritisk mot Moléns sätt att behandla darwinismen och olika evolutionsteorier. Han har tidigare, i privat korrespondens med Molén, uttryckt sina synpunkter av vilka han listar ett flertal i sin recension.

Att Dan Larhammar är kritisk har vi inget att invända mot. Det får man vara. Mats Molén välkomnar kritiska synpunkter i förordet av sin bok. Här kan det vara värt att notera frågetecknet i bokens titel *Vårt Ursprung?*. Mats Molén påstår inte att han har svaret på allt som rör denna fråga. Däremot tillåter han sig att ifrågasätta en mängd tveksamma teorier som ibland har en tendens att presenteras som fakta. Och det är han långt ifrån ensam om.

Då det gäller den faktamässiga kritiken får Mats Molén själv gå i svaromål. Det är hans område.

INTELLEKTUELL FRIHET

Då det gäller Dan Larhammars kritik mot bokförlaget XP Media för utgivandet av boken *Vårt Ursprung?*, känns den på gränsen till totalitär och skulle nästan kunna uppfattas som ett angrepp på tryckfriheten i vårt land och på den demokratiska processen.

Tankarna går till det nyligen, av den amerikanska kongressen, antagna tillägget i skollagen som går under namnet "Santorum Amendment", efter ett förslag från senator Rick Santorum. Skrivelsen lyder:

- (1) good science education should prepare students to distinguish the data or testable theories of science from philosophical or religious claims that are made in the name of science; and
- (2) where biological evolution is taught, the curriculum should help students to understand why this subject generates so much continuing controversy, and should prepare the students to be informed participants in public discussions regarding the subject.

Kongressens antagande av Santorum Amendment ses som en stor seger för bl.a. Intelligent Design Movement som länge menat att den vetenskapliga kritiken mot Darwins utvecklingslära måste få utrymme i skolorna. Nu öppnas möjligheter för detta.

Det kan i sammanhanget vara värt att notera den inställning man har till frågor om darwinism och biologisk evolution i en nation med så omfattande vetenskaplig forskning som USA. Senator Rick Santorums förslag röstades igenom med en överväldigande majoritet i juni 2001. Rösterna var 91 för och 8 mot förslaget. Opinionsundersökningar visar att utvecklingen har ett mycket starkt stöd bland allmänheten i USA. I en undersökning gjord av Zogby i augusti 2001 är 71 procent för- och 14 procent mot en utveckling där den vetenskapliga kritiken av darwinismen och utvecklingsläran får plats i skolornas undervisning. 14 procent var villrådig.

Undervisningen i den svenska skolan uppmuntras till samma intellektuella frihet. Följande finns att läsa i läroplanen: "Skolan skall vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den skall framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och ge möjligheter till sådana".

Detta handlar visserligen inte specifikt om frågor som har med vårt ursprung att göra. Men inriktningen står klar. Skolan skall uppmuntra till självständigt tänkande och låta olika uppfattningar få finnas sida vid sida.

EVOLUTIONISMEN SOM RELIGION

Ett problem som vidlåder darwinismen är dess benägenhet att kopplas samman med en ateistisk livsåskådning och bli en slags ateistisk evolutionism. Då handlar det inte längre bara om naturvetenskap. Evolutionismen blir ett vapen i en materialistisk religion, en obestridbar sanning som alla måste böja sig under.

Dan Larhammar får utifrån sin filosofiska ståndpunkt ha sin evolutionstro och hävda sina åsikter. Mats Molén har samma rättighet. Den vetenskapliga forskningen är under ständig utveckling.

Boken *Vårt Ursprung?* har inte som syfte att vara en lärobok i naturvetenskap. Den gör inte heller anspråk på (se förordet) att ge en fullständig redogörelse av all forskning som sker inom området.

Syftet med boken är främst att visa på svagheter i de resonemang och de "bevis" som utgör grunden för darwinismen och utvecklingsläran och som ibland presenteras som obestridliga fakta. Samt att visa att Bibeln och modern vetenskap inte behöver stå så långt ifrån varandra. Tvärtom, menar Mats Molén, och många med honom, finns det ingen större konflikt mellan bibeln och de vetenskapliga rön som verkligen kan bevisas.

Mats Molén blandar inte ihop vetenskap och tro i sin bok, tvärtom skiljer han på dem. Det som är obestridliga vetenskapliga fakta presenterar han som sådana. Och det som är hypoteser, teorier eller tro presenterar han på detta sätt, inklusive sin egen tro. De slutsatser han sedan drar hävdar han inte vara absolut sanning. Han presenterar dem som tänkbara möjligheter och överlåter åt läsaren att själv bilda sig en uppfattning.

Vetenskaplig forskning är kanske inte alltid så objektiv som man kunde förväntat sig. Ibland tycks "vetenskapliga" resonemang vara härledda ur forskares filosofiska övertygelse och inte enbart ur objektiv forskning. Med detta inte sagt att forskare skulle vara oärliga i sin forskning. Men kanske är det så att den filosofiska eller religiösa övertygelsen är mer styrande än man vill erkänna då det gäller tolkningar av de resultat man erhållit.

Här undrar man naturligtvis över vilken växelverkan som finns mellan Dan Larhammars engagemang i en förening som Humanisterna och hans lidelse för evolutionsläran. Humanisterna, tidigare Humanetiska Förbundet, tycks arbeta med ett närmast religiöst nit, utifrån en ateistisk världsåskådning, för att utrota gudstro och religion.

Ateistisk evolutionism är en sammanblandning av livsåskådning och naturvetenskap som inte är alltför ovanlig. Eftersom de flesta människor brottas med existentiella frågeställningar, det verkar höra till den mänskliga naturen, är de sällan, förmodligen aldrig, helt neutrala i sådana frågor. De tar ställning på ett eller annat sätt. Detta gäller även forskare och vetenskapsmän.

Frågan om vad som är den innersta drivkraften till det vi gör kan inte besvaras av naturvetenskapen. Inte heller frågan om livets mening. Här bör vi alla odla en ödmjukhet inför det som är större än oss själva. Man kan i debatten hävda en ateistisk evolutionistisk, en materialistisk, ståndpunkt i frågor som rör vårt ursprung men man bör undvika att försöka kväsa alla andra uppfattningar genom spelregler som man själv konstruerar. Det kan ju visa sig i slutänden att man inte hade så rätt som man trodde.

VETENSKAPLIG KRITIK MOT DARWINISMEN

Om darwinismen och evolutionismen är så självklar som Dan Larhammar vill göra gällande varför finns det då en växande kritik mot den från många forskare och vetenskapsmän? Nyligen undertecknade t.ex. 100 meriterade vetenskapsmän i USA ett upprop där man uppmanade till vetenskaplig kritisk granskning av darwinismen. Dessa vetenskapsmän arbetar i stort sett utifrån samma vetenskapliga premisser som t.ex. Larhammar och har tillgång till samma forskningsrön, men de drar andra slutsatser än han gör.

Det riktiga måste vara att undvika åsiktsförtryck och att i stället låta olika uppfattningar leva sida vid sida. Verkligheten är kanske inte så endimensionell som en del tror. Framtiden kommer att utvisa vad som är rätt och vad som är fel. Och om det i slutänden skulle visa sig att det är Larhammar som drar fel slutsatser, vem är det då som är "Årets Förvillare"?

*XP Medias Styrelse
Tommy Lindén, ordf.*

Mer information om Santorum Amendment, Zogbys opinionsundersökningar samt namnen på de 100 ovan nämnda vetenskapsmännen finns att tillgå på Discovery Institutes websida, www.discovery.org.